

Nr 21.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om en översyn av lagen om allmänna barnbidrag och lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 122 i första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson* och fru *Flood* samt nr 211 i andra kammaren av fröken *Öberg m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har föreslagits, att riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om en översyn av de i motionerna omnämnda lagarna och därvid beakta i motionerna framförda synpunkter.

I motionerna anföres följande:

De fr. o. m. 1 januari 1948 tillämpade lagbestämmelserna om allmänna barnbidrag och om särskilda bidrag till änkors och invaliders m. fl. barn ha medfört en icke obetydlig möjlighet till höjning av levnadsstandarden för det uppväxande släktet i vårt land.

Emellertid har det visat sig, att de här ovan nämnda lagarna för vissa smärre grupper av barn medfört ringa och i en del fall alls inga förbättringar. Så är förhållandet t. ex. med vissa barn till änkors och invaliders i de högsta dyrortsgrupperna, vilka barn före 1948 genom pensionsstyrelsen erhöilo ett dyrortsgraderat bidrag, som på högsta dyrort utgjorde maximalt 510 kronor årligen för ett barn. Då bidrag utgick för flera barn, skedde en reducering av maximibeloppets storlek. För barn under två år tillkom ett ytterligare bidrag av 60 kronor årligen. Dessa bidrag ha i nu gällande lag ersatts med särskilda bidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, vilka icke äro dyrortsgraderade och utgå med 250 kronor per barn och år. Trots att den avdragsfria inkomsten för ensamstående höjts, synes dock i vissa fall till och med en försämring ha inträtt efter den nya lagens ikraftträdande. Nedanstående tabell torde kunna ge en god bild av detta förhållande.

Särskilda barnbidrag.

Ej gift försörjares årsinkomst:	1 barn över 10 år	
	1947	1948
400	510	510
600	510	510
800	510	510
1 000	510	510
1 200	510	510
1 400	510	510
1 600	510	510
1 800	510	510
2 000	510	460

Beloppen 1947 avse dyrortsgrupp 3. Beloppen 1948 avse bostadskostnadsgrupp 5. I beloppen avseende 1948 ingår allmänt barnbidrag.

Inledning.

Vid 1947 års riksdag framlade Kungl. Maj:t genom propositionen nr 220 förslag till lag om allmänna barnbidrag samt genom propositionen nr 288 bland annat förslag till lag om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn samt förslag till lag om bidrag till änkor och änklingar med barn. Propositionerna behandlades av sammansatt stats- och andra lagutskott, som avgav utlåtande nr 4 i anledning av propositionen nr 220 och utlåtande nr 5 i anledning av propositionen nr 288. Riksdagen antog förslagen till lag om särskilda barnbidrag och lag om bidrag till änkor och änklingar med barn utan ändring samt förslaget till lag om allmänna barnbidrag med en mindre ändring. Lagar i ämnet utfärdades den 26 juli 1947. Lagen om allmänt barnbidrag trädde i kraft den 1 augusti 1947, dock skulle allmänt barnbidrag icke utgå före 1948 års ingång. Övriga lagar trädde i kraft den 1 januari 1948. Beträffande motiveringen till lagarna får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till ovannämnda propositioner och utlåtanden (särskilt propositionen nr 288 s. 34—58 och utlåtandet nr 5 s. 26).

1947 års lagar om barnbidrag m. m.

Enligt lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag utgår för barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, allmänt barnbidrag med 260 kronor om året. Allmänt barnbidrag utgår från och med kvartalet efter det, varunder barnet fölts eller rätt till sådant bidrag eljest uppkommit, till och med det kvartal, varunder barnet fyller 16 år.

Utöver allmänt barnbidrag utgår i vissa fall särskilt barnbidrag enligt lagen den 26 juli 1947 om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn. Särskilt barnbidrag utgörande högst 420 kronor för år utgår enligt 5 § för barn, vars föräldrar avlidit, och för barn, vars fader eller moder avlidit, såframt vårdnaden om barnet överflyttats till särskilt förordnad förmyndare samt barnet ej stadigvarande bor tillsammans med den efterlevande av föräldrarna. Har barnet egen inkomst kan detta medföra, att barnbidrag nedsättes eller icke utgår.

Särskilt barnbidrag utgörande högst 250 kronor för barn och år utgår enligt 6 § i följande fall:

1. för barn, vars fader avlidit,
2. för barn, vars fader åtnjuter ålderspension, invalidpension eller sjukbidrag enligt lagen om folkpensionering,
3. för barn, vars moder åtnjuter sådan folkpension, då föräldrarna ej sammanleva samt modern har vårdnaden om eller stadigvarande bor tillsammans med barnet,
4. för barn, vars moder är gift med annan än barnets fader, då styvfadern

åtnjuter folkpension samt modern har vårdnaden om eller stadigvarande bor tillsammans med barnet, och

5. för barn utom äktenskap, beträffande vilket faderskapet ej fastställts och som fyllt tre år.

Särskilt barnbidrag utgår icke för längre tid än till och med den månad under vilken barnet fyller 16 år.

Särskilt barnbidrag kan även utgå till adoptivbarn.

I fall som avses i punkterna 1 och 3—5 här ovan minskas barnbidraget med 25 procent av moderns årsinkomst i vad den överstiger 1 800 kronor och med ytterligare 50 procent av inkomsten i vad den överstiger 3 200 kronor. Är modern gift och sammanlever hon med sin man, minskas barnbidraget med 25 procent av makarnas sammanlagda årsinkomst i vad den överstiger 2 200 kronor och med ytterligare 50 procent av inkomsten i vad den överstiger 4 600 kronor. Motsvarande minskning äger rum i fall som avses i punkt 2 här ovan. Årsinkomstens inverkan på det särskilda barnbidragets storlek framgår av två tabeller, som finnas intagna å s. 91 i propositionen nr 288 till 1947 års riksdag. Utskottet får hänvisa till dessa tabeller. Därjämte är särskilt barnbidrag enligt 6 § inkomstprövat med hänsyn till barnets inkomst. — Genom 1947 års lag om särskilda barnbidrag upphävdes lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag.

Enligt lagen den 26 juli 1947 om bidrag till änkor och änklingar med barn utgår under vissa förutsättningar bidrag till änkor och änklingar, som ha barn under 10 år. Bidraget utgår med belopp motsvarande änkepension och bostadstillägg enligt 1946 års lag om folkpensionering. Kommun äger besluta, att till bidragsberättigad som är mantalsskriven inom kommunen därjämte skall utgå särskilt bostadstillägg.

1937 års lag om barnbidrag.

Enligt lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag kunde av allmänna medel i vissa fall utgå bidrag (barnbidrag) till uppehälle och uppfostran åt barn under 16 år, då gentemot barnet försörjningspliktig person avlidit eller var invalid. Barnbidrag utgick till tre huvudgrupper barn, nämligen föräldralösa barn, faderlösa barn samt barn till invalider. Barnbidragen voro dyrtidsgrupperade i anslutning till bestämmelser i 1935 års lag om folkpensionering.

Barnbidragens maximibelopp voro år 1947 inklusive dyrtidstillägg följande:

	Ortsgrupp 1	Ortsgrupp 2	Ortsgrupp 3
föräldralöst barn	425	510	595
övriga fall:			
för ett barn	350	425	510
för två barn	613	744	892
för tre barn	875	1 062	1 275
och för varje barn därutöver ytterligare	175	212	255

För barn under två år ökades barnbidraget med 60 kronor om året, var- till kom ytterligare dyrtidstillägg.

Barnbidragen voro år 1947 inkomstprövade med avseende på försörja- rens inkomst på följande sätt. Översteg moderns eller den arbetsförmög- nes årsinkomst 1 200 kronor i ortsgrupp 1, 1 600 kronor i ortsgrupp 2 och 2 000 kronor i ortsgrupp 3 eller hade den arbetsförmögne, därest han var gift, tillsammans med sin hustru en årsinkomst överstigande 1 400 kronor i ortsgrupp 1, 1 900 kronor i ortsgrupp 2 och 2 400 kronor i ortsgrupp 3, minskades barnbidraget enligt lagen med sex tiondelar av årsinkomsten i vad den översteg sagda belopp. På grund av det sätt på vilket reglerna om dyrtidstillägg utformats uppgick emellertid den verkliga avdragsfaktorn till minst 75 procent. Årsinkomstens inverkan på barnbidragens storlek fram- går av två tabeller, som finnas intagna å s. 89 och 90 i propositionen nr 288 till 1947 års riksdag. Utskottet får hänvisa till dessa tabeller.

De särskilda barnbidragens storlek m. m.

De särskilda barnbidragens maximibelopp.

I ett särskilt avsnitt av sitt i januari 1946 framlagda betänkande om barnkostnadernas fördelning med förslag angående allmänna barnbidrag m. m. (SOU 1946: 5) diskuterade *befolkningsutredningen* förhållandet mel- lan de allmänna barnbidragen och de barnbidrag och barntillägg, som äro inbyggda i socialförsäkringen. Befolkningsutredningen uppehöll sig härvid särskilt vid barnbidragen enligt 1937 års lag och framhöll att det gällde att ta ställning till problemet huruvida införandet av allmänna barnbidrag och förverkligandet av de av utredningen i övrigt föreslagna åtgärderna till familjernas förmån borde föranleda justeringar av dessa bidrag eller rent av överflödiggöra dem.

Befolkningsutredningen sökte fastställa den standard, vars upprätthål- lande samhället vore villigt att garantera dessa barn. Utredningen fann här- vid, under åberopande av vissa för utredningens räkning verkställda under- sökningar om barnkostnadernas storlek, det inkomsttillskott, som makar med barn behövde erhålla för att kunna anses vara tillförsäkrade samma standard, som inom socialförsäkringen godtagits såsom norm för makar utan barn, böra vara 500 à 550 kronor per år för ett barn och 400 à 450 kronor per år för varje ytterligare barn utöver det första.

Befolkningsutredningen drog härav följande slutsatser angående storle- ken av de särskilda bidragen till änkers och invaliders barn.

För det första barnet skulle erfordras ett bidrag av 500 à 550 kronor per år. Detta belopp bör minskas med förmånen av de fria skolmåltiderna m. m.; då barnen emellertid endast under en del av sin uppväxttid komma i åtnju- tande därav, bör minskningen icke beräknas till skolmåltidernas fulla värde av 100 kronor per år för i desamma deltagande, utan endast till en del

härav. Utredningen finner ett avdrag av 50 kronor för skolmåltiderna och övriga kollektiva anordningar lämpligt. Kvar står då ett belopp av 450 à 500 kronor. Om ett allmänt kontant barnbidrag om 200 kronor införes, bör detta i sin helhet frånräknas och de speciella barnbidragen till här berörda kategorier sålunda utgöra 250 à 300 kronor.

För varje ytterligare barn utöver det första bör man enligt utredningens mening utgå från det ovan angivna beloppet av 400 à 450 kronor per år. Härifrån bör på samma sätt som nyss angivits dragas 50 kronor, motsvarande värdet av de fria skolmåltiderna och andra kollektiva anordningar, ävensom det kontanta barnbidrag om 200 kronor, som utredningen räknar med under alla förhållanden skall utgå till dessa barn. Återstoden utgör då ett belopp av 150 à 200 kronor, som alltså skulle angiva den lämpliga storleksordningen av bidragen till de i 1937 års barnbidragslag avsedda kategorierna av barn utöver det första, sedan av utredningen föreslagna allmänna barnbidrag blivit införda.

Socialvårdskommittén avlämnade i mars 1947 ett betänkande (SOU 1947: 21) med utredning och förslag angående bland annat särskilda barnbidrag. Vid bedömandet av frågan om dessa barnbidrags maximibelopp utgick kommittén ifrån att det allmänna barnbidraget icke komme att understiga det av befolkningsutredningen föreslagna beloppet 200 kronor per barn och år. Kommittén berörde i korthet befolkningsutredningens beräkningar angående de särskilda barnbidragens och bidragsförskottens storlek, vilka beräkningar utmynnat i förslaget att dessa förmåner med hänsyn till det allmänna barnbidraget och värdet av skolmåltider borde bestämmas till 250 à 300 kronor för det första barnet och 150 à 200 kronor för varje ytterligare barn.

För egen del anförde kommittén i betänkandet:

Av stor vikt är att hänsyn toges till det kända förhållandet, att de nuvarande barnbidragen i betydande utsträckning måste kompletteras med fattigvård. Enligt den offentliga fattigvårdssstatistiken tillhörde år 1944 icke mindre än 37 procent av samtliga barn med barnbidrag familjer, som åtnjoto fattigvård. Då man inom socialförsäkringen skall eftersträva en sådan storleksordning på förmånerna att behov av komplettering med understöd efter fri behovsprövning bör föreligga endast mera i undantagsfall, finner kommittén angeläget söka åstadkomma en avsevärd höjning av förmånerna.

Eftersom ortsgradering och reduktion efter barnantal nu tillämpas men enligt kommitténs förslag skall övergivas, är det ofrånkomligt, att förbättringen av förmånerna blir olika i olika orter och för olika stora familjer. Vad beträffar det särskilda barnbidraget är det angeläget att man väljer det enhetliga beloppet så att summan av allmänt och särskilt barnbidrag, ökad med värdet av skolmåltiderna, för alla blir högre och för det stora flertalet väsentligt högre än nu utgående barnbidrag. För ett barn i ortsgrupp 3 utgår nu högsta barnbidrag inklusive dyrortstillägg med 510 kronor per år. Med ett allmänt barnbidrag av 200 kronor per år kan man redan med hänsyn till denna grupp icke sätta det särskilda barnbidraget lägre än 300 kronor per år. För det stora flertalet fall motsvarar detta belopp en väsentlig förbättring. Ehuru kommittén ansett det önskvärt, att beloppet kunde sättas något högre än 300 kronor, har kommittén likväl stannat för detta belopp.

I propositionen nr 288 till 1947 års riksdag anförde *föredragande departementschefen*:

Beträffande frågan om dyrortsgradering av maximibeloppen må erinras om att i propositionen nr 220 föreslagits, att de allmänna barnbidragen icke skola vara dyrortsgraderade. Till stöd för detta förslag har anförts bl. a., att verkställda utredningar syntes ge vid handen, att skillnaden i levnads-kostnadernas höjd olika orter emellan i stor utsträckning berodde på olika höga bostadskostnader. Bostäder som uppfyllde de av bostadssociala utredningen uppställda minimikraven i fråga om standard och utrustning torde även på billigare orter betinga relativt höga kostnader, varför variationerna olika orter emellan, om hänsyn endast toges till dylika bostäder, icke vore alltför betydande. De lägre bostadskostnaderna å billigare orter torde sålunda i viss mån bero på att bostäderna i större utsträckning än å dyra orter vore av lägre standard. Då därjämte ett enhetligt barnbidrag avsevärt underlättade det administrativa handhavandet av barnbidragssystemet, torde anledning saknas att dyrortsgradera de allmänna barnbidragen. Samma skäl böra enligt min mening föranleda avskaffande av dyrortsgraderingen för de särskilda barnbidragen och bidragsförskotten.

Socialvårdskommittén har föreslagit, att maximibeloppet skulle bestämmas så att det tillsammans med det allmänna barnbidraget skulle uppgå till omkring 680 kronor om året för föräldralösa barn och omkring 500 kronor om året för övriga. Jag finner dessa belopp väl avpassade och vill erinra om att förslaget för det stora flertalet fall innebär en väsentlig ökning av förmånerna. Kommittén har i enlighet med befolkningsutredningens förslag beräknat det allmänna barnbidraget till 200 kronor om året och på grundval härav ansett de särskilda barnbidragen och bidragsförskotten böra fastställas till 480 kronor för föräldralösa och 300 kronor för de övriga. Därest det allmänna barnbidraget, såsom föreslagits i propositionen nr 220, höjes till 260 kronor om året, synas de av kommittén föreslagna beloppen böra i motsvarande mån reduceras. Jag förordar fördenskull, att nu ifrågakvarande förmåner bestämmas till 420 kronor för föräldralösa och 250 kronor för de övriga. Det sistnämnda beloppet har jämkats något uppåt i förhållande till kommitténs förslag.

I motionen II: 512, som väckts i anledning av propositionen nr 288, yrkades bland annat, att det i propositionen föreslagna barnbidraget 250 kronor måtte höjas till 420 kronor.

Sammansatt stats- och andra lagsutskott yttrade i anledning härav i sitt utlåtande nr 5:

Enligt 6 § 2 mom. i den föreslagna lagen skall särskilt barnbidrag enligt 1 mom. i samma paragraf utgå med 250 kronor för barn och år. I motionen II: 512 yrkas, att detta belopp höjes till 420 kronor, d. v. s. samma belopp som enligt 5 § i den föreslagna lagen utgår till föräldralösa och med dem likställda barn. De i propositionen föreslagna bidragsbeloppen grunda sig på noggranna beräkningar, och utskottet finner beloppen väl avvägda. Det synes riktigt att särskilt barnbidrag för föräldralösa och med dem likställda barn utgår med högre belopp än som utgår för övriga bidragsberättigade barn. Utskottet avstyrker således motionen II: 512 även i denna del.

Förhöjning av barnbidrag för barn under två år.

Bestämmelsen i 1937 års lag om förhöjning av barnbidrag för barn under två år, vilken bestämmelse motiverats därmed att ett barn under sina första levnadsår behövde mera tillsyn än äldre barn och därför minskade moderns möjligheter till förvärvsarbete, föreslogs av *socialvårdskommittén* i dess förut omnämnda betänkande skola avskaffas. Beträffande änkors och invaliders barn föreslog kommittén särskilt bidrag till änka för hennes egen försörjning samt framhöll att folkpensionerna numera avsevärt höjts. Någon motsvarighet till sagda bidrag till änkor föreslogs icke beträffande ogifta kvinnor. Enligt kommitténs mening kunde det emellertid anses tvivelaktigt, huruvida verkligen ett högre bidrag för barn under två år vore påkallat.

Föredragande departementschefen yttrade i propositionen nr 288 i denna del:

Beträffande frågan om förhöjning av förmånerna för späda barn må erinras om att den nuvarande bestämmelsen därom motiverats med att ett barn under sina första levnadsår behövde mera tillsyn än äldre barn och därför minskade moderns möjlighet till förvärvsarbete. Med hänsyn till detta motiv borde förhöjningen egentligen ej tillämpas då modern ej själv omhänderhar barnet. Om man, såsom jag föreslår i det följande, lämnar särskilt bidrag till änka som stadigvarande bor tillsammans med sitt barn, förfaller därför anledningen till förhöjning av själva barnbidraget såvitt angår änkors barn. Något likartat bidrag föreslås däremot icke skola utgå till ogifta och fränskilda mödrar.

Inkomstprövningen för särskilda barnbidrag med hänsyn till försörjarens inkomst.

Beträffande denna fråga framhöll *socialvårdskommittén* i sitt betänkande, att enligt 1946 års folkpensioneringslag komme tilläggspension och bostadstillägg att utgå vid relativt höga inkomster. Om icke inkomstprövningen beträffande barnbidragen väsentligen skulle förlora sin mening, vore det därför nödvändigt att bestämma den avdragsfria inkomsten såvitt anginge barnbidragen så att inom vissa inkomstgränser avdrag skedde samtidigt på pensionen och barnbidraget. Avdragsfaktorn för summan av förmånerna borde väljas så att det å ena sidan icke bleve meningslöst för pensions-tagaren att skaffa sig större inkomster och att å andra sidan barnbidrag icke kunde fortsätta att utgå vid alltför höga inkomster. Kommittén föreslog, att avdragsfaktorn för summan av förmånerna bestämdes till 75 procent, vilket innebar, att avdraget å själva barnbidraget blev 25 procent vid inkomstlägen då avdrag samtidigt skedde å pensionen och ökades till 75 procent tidigast då inkomstprövad pension ej längre utgick.

Kommittén hade utarbetat tre olika alternativ för inkomstprövning av barnbidragen. I alternativ I förekom ingen form av dyrortsgradering. De avdragsfria inkomsterna hade satts 200 kronor lägre än som 1947 gällde för högsta dyrortsgruppen. Avdragsfaktorn var 25 procent intill det inkomst-

läge där i bostadskostnadsgrupp V inkomstprövad invalidpension upphör att utgå. Lagen om särskilda barnbidrag är beträffande inkomstprövningen avfattad i enlighet med alternativ I.

I fråga om inkomstprövningen anförde *departementschefen* i propositionen nr 288:

I ett tidigare avsnitt har jag föreslagit att de särskilda barnbidragens maximibelopp icke skola vara dyrortsgraderade. Hänsyn till skillnaderna i bostadskostnader olika orter emellan kommer att tagas vid utmätande av invalidpension samt det särskilda bidrag till änkor och änklingar med barn som jag föreslår i det följande. Vid nu nämnda förhållanden förefaller det mig naturligt, att inkomstprövningen av de särskilda barnbidragen ej sker efter dyrortsgrupper. Jag delar alltså kommitténs uppfattning att inkomstprövningen hör vara enhetlig för hela landet.

I det alternativ, vari kommittén framlagt sitt förslag till enhetlig inkomstprövning, alternativ I, ha de avdragsfria inkomsterna satts 200 kronor lägre än de som för närvarande gälla för dyraste ortsgruppen, vilket för billigaste ortsgruppen motsvarar en höjning med 600 kronor för ogift försörjare och 800 kronor för gift försörjare. Då med hänsyn till införandet av de allmänna barnbidragen en viss sänkning för den dyraste ortsgruppen icke synes kunna möta berättigade invändningar, anser jag mig kunna acceptera kommitténs förslag i denna del.

Beträffande avdragsfaktorns storlek synes intet vara att erinra mot kommitténs förslag.

Jag tillstyrker alltså, att alternativ I antages i fråga om inkomstprövningen med hänsyn till försörjarens inkomst.

I motionen II: 512, som väckts i anledning av propositionen nr 288, yrkades bland annat, att inkomstprövningen beträffande de särskilda barnbidragen skulle slopas eller, om detta icke ansåges lämpligt, att den avdragsfria årsinkomsten höjdes med 1 000 kronor.

Sammansatt stats- och andra lagutskott yttrade i sitt utlåtande nr 5 i denna del:

Det föreslås i propositionen, att de särskilda barnbidragen skola vara inkomstprövade. Förslaget innebär att särskilt barnbidrag skall minskas enligt vissa regler, när moderns årsinkomst överstiger 1 800 kronor. Är modern gift och sammanlever hon med sin man, börjar barnbidraget minskas först då makarnas gemensamma årsinkomst överstiger 2 200 kronor. I motionen II: 512 yrkas, att inkomstprövningen beträffande de särskilda barnbidragen slopas eller, om detta icke anses lämpligt, att den avdragsfria årsinkomsten höjes med 1 000 kronor. En inkomstprövning av de särskilda barnbidragen är enligt utskottets mening ofrånkomlig. Folkpensionen till invalider är inkomstprövad. Särskilda barnbidrag till invaliders barn äro i realiteten tillägg till invalidpensionen. De skäl som tala för inkomstprövning av invalidpension leda till att även de särskilda barnbidragen till invaliders barn måste inkomstprövas. Det torde icke vara möjligt att i fråga om änkors barn i detta hänseende uppställa andra regler än som gälla beträffande invaliders barn. Såsom *departementschefen* framhållit måste det te sig stötande, om till en arbetsför änkas barn utmättes barnbidrag i rikligare mån än till en invalids barn. Beträffande de avdragsfria inkomsternas storlek finner ut-

skottet de belopp, som i detta hänseende föreslagits i propositionen, väl avvägda. Av nu anförda skäl avstyrker utskottet motionen II: 512 i denna del.

Utskottet.

Vid 1947 års riksdag upphävdes 1937 års lag om barnbidrag och ersattes med en lag om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn. Samtidigt tillkom en lag om allmänna barnbidrag. För flertalet barn medförde denna lagstiftning en avsevärd förbättring. Beträffande barn som tidigare erhållit bidrag enligt 1937 års lag ha emellertid i vissa fall 1947 års barnbidragslagar icke medfört någon förbättring. I enstaka fall utgår enligt 1947 års lagar t. o. m. lägre barnbidrag än som utgått enligt 1937 års lag.

Verkningarna av 1947 års barnbidragslagstiftning ha blivit ojämna. Detta är en ovillkorlig följd av att den tidigare dyrortsgraderingen av barnbidragen slopats. Att återinföra en dyrortsgradering av barnbidragen torde dock icke kunna komma i fråga. Det är emellertid synnerligen beklagligt att 1947 års lagstiftning i vissa — låt vara ett fåtal — fall medfört en försämring i förhållande till vad som tidigare gällt. De kategorier av barn det här gäller äro så illa ställda, att en sänkning av det bidrag de erhållit enligt 1937 års lag icke bort ske. Helst borde 1947 års barnbidragslagar medföra åtminstone någon förbättring för alla de barn, som tidigare erhållit bidrag enligt 1937 års lag.

För att en sådan förbättring skall kunna erhållas, måste summan av det allmänna barnbidragets och det särskilda barnbidragets belopp höjas. En höjning av barnbidragens belopp torde emellertid få betydande ekonomiska konsekvenser. Det är ovisst om det statsfinansiella läget för närvarande tillåter en sådan höjning.

Enligt utskottets mening bör en utredning komma till stånd angående sådan ändring av 1947 års lag om särskilda barnbidrag att i intet fall enligt 1947 års barnbidragslagar kommer att utgå lägre bidrag än enligt 1937 års lag. I samband därmed synes även böra övervägas om och i vilken utsträckning en mera generell förbättring av barnbidragen kan genomföras.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motioner måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om sådan ändring av lagen den 26 juli 1947 om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn att icke i något fall särskilt barnbidrag tillsammans med allmänt barnbidrag kommer att utgå med lägre belopp än som utgått enligt lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag, i samband varmed även bör övervägas om

och i vilken utsträckning en mera generell förbättring av barnbidragen kan genomföras, samt att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 april 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Norman, Sten, Björkman, Nils Elowsson, Uhlén, Osvald*, Wahlund och Hollertz;

från a n d r a kammaren: herrar Hermansson, Cruse*, Holm, Andersson i Gisselås, fru Västberg, herrar Carlsson i Bakeröd, Andersson i Alfredshem och fru Sandström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.